

erfen
(Nyomba) ^{na} akker
(shamba)

Een dijk van een sloot!

We hebben hier soms van die fijne donkere bewolkte dagen. Dan hebben we nauwelijks het gevoel dat we in de tropen zijn. Het lijkt er zo nu en dan op dat er regen uit die lucht kan vallen. Maar de regentijd ligt nog enkele maanden van ons verwijderd.

Toch zijn we reeds volop bezig om land tegen die enorme overheden recht te beschermen. Dovenaan het lange lijstje van de belangrijke werkzaamheden staat het graven van de hoofdwaterring en de aanleg van de dijk. De waterring en de dijk worden aangelegd op een breedte van twee meter rond de 500 hectare te liggen die we nu reeds hebben ontbosd. Straks wanneer we verder gaan met de ontginning worden ook de waterring en de dijk verder uitgebreid. Het wordt een mooie breed sloot die de wateroverlast zal afvoeren naar de zee. Het zal de boeren en huishouders. Twee van die machines doen het zware graafwerk en de andere komt vervolgens om met een scraperak de afwerking op zich te nemen. Al het andere werk dat met de ontginning gedaan zou kunnen en moeten worden. Absolute voorrang heeft de aanleg van de hoofdwaterring. Zo zelfs dat we nog hebben getracht om in de buurt een paar buideltjes bij te huren. Het blijkt echter al gauw dat die er niet zijn. Verder werken we zelf moeten doen. De benutten. De machines die we nu gebruiken 's nachts in het land en de verzorging gebeurt eveneens ter plaatse.

Het is in heel licht geborn en gemaakt
 want die bulldozers moesten heel veel
 grond verzetten. Er zijn gedeeltes bij
 waar de arde keirhard is en het
 schuifblad nauwelijks was te krijgen.
 Gelukkig hebben we achter die ma-
 chine een paar arbeiders achtergelaten
 die dan eerst door de heuvelen heen
 worden getrokken. Vooral de hier en
 daar in het tracé liggende mierenho-
 ven vormen een probleem. Sommige
 van die heuvels zijn twee meter hoog
 en de mieren die door sneeën van tien
 meter. Het gekke is dat de mieren twee
 meter verder de ondergrond ingaan
 weer boterschoteld wordt en dat tegen
 de tijd dat de sloot op diepte is de
 bodem ook al onder water staat.
 Gisteren toen we weer zo'n mieren-
 hoef hadden, heb ik een grote mieren-
 toriegeles buid. Moeder zelf was
 niet bij, maar wel een twintigtal
 witte cieren, zo groot als knippen-
 len. Er zaten al vier ontwikkelde ka-
 gesiden in. De grote uiterst brutale
 die dan hier steeds rondzweven
 hadden die de kleine cieren in de
 gaten, maar ook enkele rodelven
 waren er snel bij om de buit te delven.

Zo'n watergang en dijk aanleggen is een vak apart en tevens een flinke uitdaging. Gelukkig hebben ook de chauffeurs er zin in. Ze begrijpen best waarom we die grote sloot maken, want ze weten als geen ander hoe nat het hier kan zijn. Er was er zelfs een die ook geen heil zag in zo'n grote sloot. Als de Msoiwa en de Ki-

ambusheren tijdens de regentijd
werklijk ver buiten hun oevers stan-
ze hij pessimistisch dan kunnen julie-
de, maar de laatste jaren is de
omgeving, om de simpele reden dat
een voldoende vloer is. We z'n
ten zien, we laten ons niet door zo'n
zwarte zwaarte van de omgeving,
die het kan kant wenen van de
hier geboren en getogen zijn
honderd keer meer af van de streek
dan wij die het ook maar uit een
rapportage van de politie hebben
gezien. Ze zijn er trots op dat ze na
het einde van de kan kunnen zeggen
we hebben vandaag zoveel meer
gegraven. Zo trots zelfs dat we het
naar de politie hebben laten weten
naar de meesters die kwaliteits wet
beneden drukken. Ook de beide
vooruit staan wat dat betreft elkaar
naar 't leven. De een verdringt de
andere. Het is een beetje van de
mijnlijk zeiden ten gunste van zijn
einde te meten werkzaam. Ze maken
ni ieder voor zich een "geheim"
merkten om zeker te zijn dat de
andere niet kan komen. Het is een
kannenen doen zijn ze nu ook volop
beginnen om 's nachts te werken.

Dat was even wennen. We zijn voorzichtig gestart, eerst met een paar uur draaien, vers met eindelijk twee shifts. Een van zes tot zes uur overdag en een van zes tot 's nachts. Het gaat uitstekend. Wel hebben we een natuurlijk goed voor gezorgd dat alles geolied geregeld is tijdens zo'n nachtpriode. Mohamed mijn beste voorman leidt het werk, iedere buroverdoer heeft twee chauffeurs die elkaar om de drie uur afwisselen. Verder hebben we twee man die de sloot op diepte zien. Zaklampen zijn daarbij uiterst effectief. Voorts lopen er nog twee nachtwachters rond die nog moeten helpen om de chauffeurs precies aan te wijzen waar de insteek is. Het is een samenwerking tussen de nachtwachters ook nog tot taak enkele grote kampvuren te stoken. De eerste nacht toen we begonnen bleek er iets mis te gaan

[illegible]

Wanneer het werk zo blijft vloten dan lijkt het er op dat we ver voor de tijd die we eerst meenden nodig te hebben met het graafwerk klaar komen. Mits.....er vandaag of morgen iemand door een leeuw wordt opgevreten. Sterke verhalen uit Afrika op een hoop geduldig papier??? Absoluut niet! Toen Ale onze andere voorman ons van de week lachend riep en op de verse sporen wies van een kennelijk grote mannetjesleeuw veranderden ook wij van leedzaamheid. Dat er leeuwen waren dat was niets nieuws. Maar dat die niets aan het presteren om zich niets aan te trekken van het net met jagers van twee bulldozers, het kampvuur en de aanwezigheid van die mensen dat was...niet en nooit verwacht.

De leeuw was de bulldozers op niet meer afstand dan twintig meter geïmpasseerd. Alleen de dijk was er tussen. Als je moest er smakelijk om lachen. Als we het niet zelf hadden gezien dan hadden we hem met zo'n sterk verhaal een met smoesjes gevulde lulukus genoemd. Niks zeggen tegen de nachtpolice, zeiden ze. 't Is gevaarlijk, zei Arie. Ze hebben vast geen honger, verveerden we. Hij lachte nog harder en mischien zei hij het niet eens erg vinden als Mohamed onze andere voorman werd opgevoeten. Vroegen toen ik een kind was, vertelde hij, was het niks bijzonders dat er ied'er jaar gemiddeld zo'n tien personen door leeuwen werden gedood.

Er zijn nu veel minder leeuwen. We moeten toegeven dat we nu tijdens onze nachtelijke bezoeken aan het werk met veel meer omzichtigheid te werk gaan. Je weet maar nooit. Onze liefde voor dit werk gaat nog niet zo ver dat we er leeuwen voor trotseren.

Een andere bedreiging van het werk is ziekte van de chauffeurs. Een paar dagen geleden werden er op een middag ineens twee man ernstig onwel. Buikpijn zeiden ze, en ze rolden met het schuim op hun mond door het tand. Pompe (Drank), zei Alice. De voorman smalend en met wijlen medelijden in zijn stem. Zelf is hij ook niet vies van zijn werk. Hij is er niet onder. Nou ja, zei hij toegeeflijk, 's ochtend heb ik wat de wat niet lekker aanvoelen hebben gedronken. Dat was vervuld met olie en diesel. Bij mij zit dat ook niet heel maar safe in mijn buik gaf hij wat zorgelijk toe. We brachten de ziekte chauffeurs met de landrover naar huis. Hij vergt veel te veel van ons mensen, zei Corry vervuld van spijt. We zijn kwamen. Zij corrigeerde ze al helemaal ziek en ligt het hele werk stil. Toch gaan we gewoon door, dat en nacht, net zolang tot het weer klaar is...
SCHRIJKOUTER

SCHRIJFKOUTER.....

Landontginning heeft iets speciaals. We kenden destijds in ons land de Heide Maatschappij die heidevelden in Drenthe ging ontginnen om er landbouwgrond van te maken.

Tegenwoordig valt er in ons land geen land meer te ontginnen. Integendeel we geven landbouwgrond terug aan de natuur en worden daar als grondeigenaar voor beloond.

We kunnen ons hier de luxe veroorloven om cultuurgroed aan de voedselproductie te onttrekken. In het IJsselmeer kunnen we nog wat inpolderen als we dat zouden willen, maar er is blijkbaar niemand die dat wil. Grond genoeg hier en ook voedsel genoeg. We kunnen mais verbouwen als veevoer. Wat een luxe.

Dag en nacht aan het werk om de dijk en het afvoerkanaal tijdig klaar te krijgen. Landontginning is een spannende bezigheid